

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.444/2015/6.

A tanács tagjai: Dr. Tallián Blanka a tanács elnöke
Dr. Hajdu Edit előadó bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Nagy István ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Pál Lajos ügyvéd

A per tárgya: bírói szolgálati jogviszony jogellenes
megszüntetésének következményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Székesfehérvári
Törvényszék

2.Mf.21.618/2014/3.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Székesfehérvári Közigazgatási
és Munkaügyi Bíróság

2.M.146/2013/7.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet azon rendelkezését, amellyel a felperesnek fizetendő perköltség összegét 300.000 forintra leszállította hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését helybenhagyja. Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap

alatt - 262.800 (kettőszázhatvankettőezer-nyolcszáz) forint és 70.960 (hetvenezer-kilencszázhatvan) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - felhívásra - 1.051.100 (egymillióötvenegyezer-egyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A címzetes törvényszéki bíró felperes 1976. június 1.-jétől 2012. június 30-áig a B. bíróságon teljesített szolgálatot. A köztársasági elnök 2012. március 29-én kelt határozatával a felső korhatár elérése miatt 2012. június 30-ai hatállyal bírói tisztségéből felmentette a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban Bjt.) 90. § ha) pontja és a 230. § (1) és (2) bekezdése alapján. Az alperes 2012. február 17-én kelthatározatával a Bjt. 94. § (3) bekezdése alapján a felperest a munkavégzési kötelezettség alól 2012. április 1-jétől 2012. június 30-áig mentesítette.
- [2] Az Alkotmánybíróság a 33/2012. (VII.17.) AB határozatában megállapította, hogy a Bjt. 90. § ha) pontja, valamint a 230. §-a alaptörvényellenes, ezért azt a hatályba lépésének napjára visszaható hatállyal 2012. január 1-jével megsemmisítette.
- [3] A felperes 2013. április 25-én a Bjt. 232/J. §-a szerint nyilatkozatot tett az O. elnökének arról, hogy nem kéri a bírói tisztségbe történő visszahelyezését.

A kereseti kérelem, az alperes védekezése

- [4] A felperes a módosított keresetében a bírói szolgálati jogviszonya jogellenes megszüntetésének megállapításával az alperest 2012. július 1-jétől 2013. június 30-áig terjedő időszakra távolléti díj és cafeteria címén 9.315.348 forint és ennek 2013. január 1-jétől járó törvényes késedelmi kamata, valamint átalánykártérítés címén 9.163.444 forint és ennek 2013. június 1-jétől járó törvényes késedelmi kamata, valamint a jogi képviselőjével kötött megállapodás szerinti (a pertárgyérték 10 %-a + áfa) perköltség megfizetését kérte.
- [5] A keresete indokaként előadta, hogy a szolgálati jogviszonyának megszüntetése az Alkotmánybíróság által visszamenőleges hatállyal megsemmisített jogszabályon alapul, Alaptörvénybe ütköző. A jogellenes felmentés következtében elmaradt illetményben és cafeteriaiban jelentkező kár érte. Az átalánykártérítés iránti igénye a Bjt. 232/J. § (1) és (6) bekezdésén alapul.
- [6] Az alperes az ellenkérelmében a felmentés jogellenességét nem

vitatta. Álláspontja szerint a felperest elmaradt illetmény legfeljebb 2013. április 25-éig illeti meg, mert az ekkor tett nyilatkozatában a bírói tisztségbe történő visszahelyezését nem kérte. A Bjt. 232/J. § (6) bekezdés alapján kért átalány megfizetésére az alperes nem kötelezhető, ezen igényét a felperes az O. elnökével szemben érvényesítheti. Erre tekintettel kérte a kereset elutasítását.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] A Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.146/2012/7. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes bírói szolgálati jogviszonyának megszüntetése jogellenesen történt. Kötelezte az alperest a felperes javára törvényes levonásokkal terhelten 9.315.348 forint és ennek 2013. január 1-jétől a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamata, valamint törvényes levonásoktól mentesen 9.163.444 forint és ennek 2013. július 1-jétől a kifizetésig járó törvényes mértékű kamata, valamint áfával növelten 635.000 forint perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.
- [8] Az elsőfokú bíróság a 33/2012. (VII.17.) AB határozat alapján megállapította, hogy a felperes felmentésére jogellenesen került sor. Ezért a Bjt. 3. § (4) bekezdésére figyelemmel rögzítette, hogy a jogellenes jogviszony megszüntetés esetén a teljes reparáció elve alapján a bírót olyan helyzetbe kell hozni, mintha a jogviszonyát nem szüntették volna meg. Ebből következően a felperest az elmaradt illetmény 2013. június 30-áig megilleti. Ezt a jogát nem érinti az, hogy a Bjt. 232/J. § (1) bekezdésében foglalt nyilatkozatot 2013. április 25-én tette meg. Ez a nyilatkozattételi határidő törvény által meghatározott jogvesztő jellegű.
- [9] Az elsőfokú bíróság nem értett egyet az alperes álláspontjával, miszerint a felperes átalánykártérítés iránti igényét közvetlenül az O. elnökével szemben érvényesítheti. A felperes szolgálati jogviszonyban az alperessel mint munkáltatóval állt. A munkaügyi per a munkáltató és a munkavállaló között állhat fenn. A felperes átalánykártérítés igénye munkajogi igény, amelyet a szolgálati jogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményeként érvényesített, ezért azt a munkáltatónak, azaz az alperesnek kell viselnie. A Bjt. 232/J. § (6) bekezdésének rendelkezése a kifizetés módjára vonatkozik, miszerint az O. elnöke az, aki intézkedik a kifizetésről. Ettől függetlenül e jogkövetkezmény az alperes munkáltatót terheli.
- [10] A peresztés alperest a Pp. 78. § (1) bekezdés és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján kötelezte a felperes perköltségének megfizetésére, melynek összegét a csatolt megbízási szerződéstől eltérően a felperes egy évi távolléti díjának megfelelő pertárgyérték (9.163.440 forint) alapján számított 500.000 forint és 135.000 forint áfa összegben.

- [11] Megállapította, hogy a pervesztes alperes helyett a kereseti illetéket az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés f) pontja, és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [12] A felperes fellebbezése az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására, az alperes által fizetendő perköltség 1.847.879 forint + áfa összegre való felemelésére irányult. Hivatkozása szerint a pertárgy értéke a perben érvényesített vagyoni igény, vagyis 18.478.792 forint, így a megállapodás alapján ennek 10 %-a + áfa illeti meg ügyvédi munkadíjként. Egy évi távolléti díjjal számolt pertárgyérték esetén is annak 10 %-a, vagyis 916.344 forint + áfa, azaz 1.163.756 forint perköltségre jogosult. Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem adta indokát a perköltség mérséklésének..
- [13] Az alperes fellebbezése elsődlegesen a per részbeni megszüntetésére, másodlagosan az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására, a felperes átalánykártérítésre irányuló keresetének elutasítására, a perköltség 200.000 forintra való leszállítására irányult. A felperes átalánykártérítés iránti igényének jogalapját nem vitatta, a követelés perben való érvényesítésének azonban szerinte eljárási akadálya van. A felperes ezt nem a megfelelő alperessel szemben érvényesítette, másrészt a követelés időelőtti, harmadrészt erre vonatkozóan bírósági útnak nincs helye, mert a felperes a Bjt. 142. § (1) és (2) bekezdés alapján a munkáltatót írásban a teljesítésre nem szólította fel. A perköltség eltúlzott összegének leszállítását a kifejtett ügyvédi munkával arányban álló mértékre kérte.
- [14] A felperes a másodfokú eljárásban bejelentette, hogy az alperes 2014. január 13-án a számlájára 16.250.068 forintot utalt. A keresetét azonban erre tekintettel nem szállította le, mert az alperes a másodfokú eljárásban változatlanul vitatta a fizetési kötelezettségét. Arra az esetre, ha a bíróság az időközi teljesítést az átalánykártérítés megfizetésének tekintené, az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 293. §-a szerinti elszámolást kérte azzal, hogy a már teljesített összegből először a perköltséget kell levonni, és a fennmaradó összegeket kell a kamatokra, majd a tőkére elszámolni. Az így meg nem térült tőkeösszegre és járulékaikra tartott igényt.
- [15] A Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.21.618/2014/3. számú ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatta és a felperes átalánykártérítés megfizetése iránti keresetét elutasította, az alperes által a felperesnek fizetendő perköltség összegét 300.000 forintra leszállította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Kötelezte a felperest az alperes javára 300.000 forint másodfokú perköltség, az állam javára 800.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére megállapítva, hogy a meg nem térült illeték az állam terhén marad.
- [16] A törvényszék a másodfokú eljárás adatai alapján a tényállást kiegészítette azzal, hogy az alperes bankszámlájáról a felperes

javára utalt 16.250.068 forint magában foglalta - a járulékok levonását követően - a perköltségen kívül az elsőfokú ítéletben megállapítottak szerint a felperes elmaradt munkabérét, az átalánykártérítést és ezen összegek kamatait.

[17] A másodfokú bíróság alaptalannak találta az alperes Pp. 130. § (1) bekezdés c) f) és g) pontja alapján előterjesztett permegszüntetés iránti kérelmét.

[18] A törvényszék rögzítette, hogy a felperes és az alperes között állt fenn a bírói szolgálati viszony, ezért ennek jogellenes megszüntetésével kapcsolatos valamennyi igényét a felperes az alperessel szemben érvényesíthette. A Bjt. 232/J. § (6) bekezdésében írt rendelkezés, miszerint ha a bíró nem kérte a bírói tisztségbe való visszahelyezését, az O. elnökének kell intézkednie a 12 havi illetménynek megfelelő összegű átalánykártérítés megfizetése iránt, nem változtat a munkáltató személyén. Ez csak speciális eljárási szabálynak tekintendő, amely az igényérvényesítés rendjét határozza meg, melyet a felperes betartott, ennek ellenére részére az átalánykártérítést nem fizették ki, ezért azt az alperestől jogszerűen követelhetette a perben. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel az alperest jogszerűen kötelezte az átalánytérítés megfizetésére.

[19] A másodfokú eljárás alatt a felperesnek az átalánykártérítést kifizették. A perben vita alakult ki, hogy az ki teljesítésének minősül, és a felperes igényének kielégítését szolgálja-e. A másodfokú bíróság szerint, bár az átalánykártérítés kifizetéséről az O. elnökének kellett intézkednie, ennek elmaradása miatt a munkáltató teljesítési kötelezettsége is beállt. Így bármelyikük is teljesített, azt a követelés kiegyenlítésének kell tekinteni. A Ptk. 286. § (1) bekezdés alapján a kötelezett hozzájárulása nem szükséges, ha a harmadik személynek törvényes érdeke fűződik ahhoz, hogy a teljesítés megtörténjék. Az alperes számlájáról történt a teljesítés, ezért azt kell vélelmezni, hogy az a munkáltató teljesítése. Ellenkező esetben is az O-nak a Bjt. 232/J. § (6) bekezdése alapján a teljesítéshez törvényes érdeke fűződött, tehát olyan teljesítésnek minősülne, amely a követelés kiegyenlítését szolgálja.

[20] A per alatti teljesítésre tekintettel a felperesnek a másodfokú határozat meghozatalakor már nem volt olyan, a jogviszony megszüntetésével összefüggő anyagi igénye, amelyet nem egyenlítettek ki, ezért az átalánykártérítésre irányuló keresetét el kellett utasítani.

[21] A törvényszék az átalánykártérítésre vonatkozó igényt részben sem találta teljesíthetőnek, mert a felperes által igényelt, Ptk. 293. §-ára alapított elszámolási mód alkalmazásának nem álltak fenn a feltételei. Az elsőfokú ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezése fellebbezés miatt nem emelkedett jogerőre, így e tartozás nem volt esedékes. Ezért a teljesítésből a perköltséget nem lehetett elszámolni. A felperes pedig azt nem tette vitássá, hogy a teljesített összeg teljes fedezetet nyújtott az ítéletben

megállapított tőkére és a teljesítésig esedékessé vált kamatára.

- [22] A jogvégzett felperes és ügyvédje az ügyvédi munkadíj számításának alapjaként nem a peresített pénzbeli követeléseket, hanem a pertárgy értékét határozták meg, és rögzítették, hogy a jogi képviselő feladata a felperes szolgálati jogviszonya megszűntetése miatt indított perben történő képviselet. A szerződő feleknek tudniuk kellett, hogy az ilyen perben a pertárgy értékét a Pp. 24. § (2) bekezdés b) pontja alapján, vagyis az egy évi távolléti díjnak megfelelően kell meghatározni, amely 9.163.440 forint. Ennek 10 %-a illethetné meg a megbízási szerződés alapján a felperest. Az elsőfokú bíróság azonban ezt mérsékelte, de ennek indokát nem adta. Döntése e körben a Pp. 221. § (1) bekezdését sérti.
- [23] A törvényszék a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdés alapján a pert megelőző és a perben kifejtett ügyvédi tevékenységet részletesen értékelve rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíj is eltúlzott, ezért alapos az alperes perköltség leszállítására irányuló fellebbezési kérelme. Erre tekintettel a törvényszék a kifejtett ügyvédi tevékenységgel 235.000 forint munkadíjat talált arányosnak, amit a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 4/A. §-a alapján áfával növelt. Erre tekintettel az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján.
- [24] A másodfokú eljárásban a 12 havi átalánykártérítés érvényesíthetősége, valamint a felperesnek járó perköltség összege volt vitás, ezért a fellebbezési értéket 10.811.319 forintban megállapítva a kifejtett jogi tevékenységgel arányban állóan marasztalta a „szinte” teljes körben pernyertes alperes másodfokú perköltségében a felperest a Pp. 81.§ (1) bekezdés, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdés és a 4/A. § (1) bekezdés alapján. A fellebbezési illeték viseléséről a Pp. 258/B. §, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján rendelkezett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [25] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatását”, elsődlegesen az elsőfokú ítélet fellebbezett részének a per főtárgya tekintetében történő helybenhagyását, míg a perköltség megváltoztatását, az együttes első- és másodfokú perköltség 1.847.879 forint + áfa összegben történő megállapítását; másodlagosan az alperes 2014. január 13-ai részteljesítésének a Ptk. 293. § szerinti elszámolását követően a fennmaradó összeg és a fenti perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Harmadlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását indítványozta. Kérte az alperes felülvizsgálati eljárási költségben marasztalását a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet szerint mérlegelés alapján.

- [26] A felperes a tényállás és a pertörténet részletes ismertetését követően előadta, hogy a jogerős ítéletnek azon megállapítását, hogy az átalánykártérítés fizetési kötelezettség alanya az alperes mint munkáltató, valamint hogy ezen igény esedékes volt, és annak perben való érvényesítése nem időelőtti, felülvizsgálattal nem támadja.
- [27] Érelmezte, hogy az alperes teljesítésére tekintettel nem rögzítette a törvényszék a másodfokú eljárásban vitatott tényeket, és nem tájékoztatta a feleket a bizonyítási teherről [Pp. 164. § (1) bekezdés, 163. § (2) bekezdés, 141. §, 3. § (3) bekezdés]. A törvényszék tévedett a jelentős kérdések tekintetében, és iratellenesen rögzítette a felek nyilatkozatait. Iratellenesen állapította meg az 5. oldal 4. bekezdésében, hogy „a felperesnek járó átalánykártérítés teljesítésre került”. A felek erről eltérő nyilatkozatot tettek, bizonyítást a bíróság erre nem folytatott le. A felperes a 2014. március 25-én kelt nyilatkozatában (melyet a 2014. március 26-ai tárgyaláson személyesen is beadott) kifejezetten vitatta a követelés teljesítését, és kevesellte az átutalt késedelmi kamatot.
- [28] A felek között vitás volt, hogy az utalás kinek a teljesítése, csak az alperes állította, de nem igazolta, hogy nem ő teljesített. Az alperes mindvégig vitatta, hogy neki kellene teljesítenie. Az elsőfokú ítéletnek az átalánykártérítés megfizetéséről hozott döntését az alperes fellebbezte meg, és azt fenn is tartotta. A felperes tehát nem állhatott el a keresettől, és nem vállalhatta, hogy a Pp. 160. § (1) bekezdés alapján viselje a perrel felmerült alperesi költségeket. Amennyiben a bíróság pernyertesnek is tekinti az alperest, a Pp. 80. § (6) bekezdés alapján - figyelemmel a Pp. 121/A. § (1) bekezdésére, és arra, hogy az alperes mint gazdálkodó szervezet a pert megelőzően a felperessel indokolatlanul nem egyeztetett - a perköltséget neki kell viselnie. A felperes szerint azonban az alperes pervesztes, mert a követelését a per alatt - amelyre okot adott - elégítette ki. Ezért a felperes az alperes költségeinek viselésére nem kötelezhető, mert erre csak a Pp. 80. § (1) bekezdés esetén és csak akkor van lehetőség, ha a követelést az alperes az első tárgyaláson elismeri, és a perre okot nem adott.
- [29] Iratellenes és bizonyítatlan a felperes által vitatott tényállítás, miszerint a másodfokú határozat meghozatalakor a felperesnek már nem volt olyan igénye, amely nem nyert kielégítést, és ezért a keresetet el kellett utasítani. Az elsőfokú bíróság ítélete jogszerű volt az átalánykártérítés vonatkozásában. A Pp. 253. § (2) és (3) bekezdés alapján nem volt helye a megváltoztatásának. A Pp. 235. § (1) bekezdését is sérti a jogerős ítélet, mert a kereset elutasítása a felperes által hivatkozott, a fellebbezések benyújtása után keletkezett új tény alapján történt. Az alperes sem a fellebbezésében, sem a másodfokú eljárásban nem hivatkozott olyan új tényre, ami az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását eredményezhette volna. A

törvényszék tehát túlterjeszkedett a fellebbezés korlátain, és olyan - vitatott - tényállás alapján hozott ítéletet, amelyre nem folytatott bizonyítást, és még a felek nyilatkozatait sem rögzítette pontosan.

[30] Jogsértő a törvényszék ítélete, mert a felperesnek alapos igénye volt a kártérítés és az átalánykártérítés összegére, még sincs anyagi kötőerővel bíró ítélet arról, hogy az alperesnek az átalánykártérítést meg kell fizetnie, így azt vissza is követelhetné a felperestől.

[31] A törvényszék jogellenesen alkalmazta a Ptk. 293. § rendelkezéseit, amikor a törvény szövegéhez képest többletelemeket követelt meg. A felperesnek joga van minden igényérvényesítéssel kapcsolatos költséget elszámolni a Ptk. 293. §-a alapján függetlenül attól, hogy azt a bíróság perköltségként megítélte-e, és a döntés jogerőre emelkedett-e. A bíróság csak a költségek bizonyítására szólíthatja fel a felperest [Pp. 3. § (3) bekezdés].

[32] A felperes fenntartotta a 2014. március 25-én kelt nyilatkozatát, amelyben kifejtette, hogy az alperes által elszámolt kamat nem felel meg az elsőfokú ítéletnek, és a teljesítés erre nem elegendő. Ennek igazolásául a felülvizsgálati kérelméhez a késedelmi kamatra vonatkozó számításokat mellékletként csatolta.

[33] Az alperes a perre okot adott, a felperes pedig teljes egészében pernyertes lett, így felperes költségeit a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján az alperesnek kell viselnie, amelynek a Pp. 75. § (1) bekezdés szerint az ügyvédi munkadíj is a részére. Ennek összegét a felek a megbízási szerződésben rögzítették, és a perben ezt érvényesítette a felperes, a pertárgy értékeként az alperes által fizetendő összeget (tőke + kamat) értette. A munkaügyi perekben a Pp. 24. § (2) bekezdés b) pontja kivételes szabály, ami csak akkor alkalmazható, ha a per tárgya nem pénzkövetelés. Ezért a felperest jogszerűen megilleti a 18.478.792 forint érvényesített tőkére számított 10 % perköltség + áfa. Amennyiben a pertárgy érték számítása jogszerűen történt a törvényszék részéről, akkor is a Pp. 78. § (1) bekezdés szerint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján 916.344 forint + áfa, azaz 1.163.756 forint ügyvédi munkadíj jár a részére.

[34] A másodfokú bíróság az elsőfokú perköltség összegét jogellenesen szállította le, mert egyrészt nem pótolhatta volna az elsőfokú ítélet erre vonatkozó hiányzó indokolását, másrészt a mérsékülésre vonatkozó mérlegelés jogszerű indokát nem adta. A mérlegelése jogellenes, a reális ügyvédi díjazást, az elvégzett munkát nem tükrözi, és nincs tekintettel arra, hogy a díjfizetést a felek a per jogerős befejezéséhez kötötték, azt a felperesnek nem kellett megelőlegeznie.

[35] Jogellenes a jogerős ítélet azon rendelkezése, mellyel az elsőfokú ítéletet „egyebekben helybenhagyta”, mert nem volt olyan fellebbezett rendelkezés, amelyet helyben kellett volna hagynia.

[36] A másodfokú bíróság indokolási kötelezettségét megsértette

[Pp. 221. § (1) bekezdés] arra vonatkozóan, hogy miért utasította el a felperes átalánykártérítés iránti kereseti kérelmét, még jogszabályi hivatkozást sem tartalmaz a döntése. A felek a perben a bíróság döntését kérték arról, hogy az átalánykártérítést kinek kell teljesíteni. Azzal, hogy a törvényszék a felperestől az elállási nyilatkozatot próbálta „kikényszeríteni” a Pp. 1. § (1) bekezdését, Pp. 3. § (1) és (2) bekezdését megsértette.

[37] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására, a felperes felülvizsgálati költségben marasztalására irányult.

[38] Érvelése szerint a felperes a tárgyalási jegyzőkönyvek kijavítására, kiegészítésére a Pp. 18. § (3) bekezdés szerint kérelmet nem nyújtott be, ezért alaptalan azon hivatkozása, hogy a felek nyilatkozatait a törvényszék nem rögzítette pontosan. A felperes által hivatkozott 2014. március 25-ei keltezésű beadvány becsatolása nem történt meg, ennek ellenkezőjét a 2014. március 26-án megtartott tárgyaláson készült jegyzőkönyv sem támasztja alá.

[39] A másodfokú bíróság a Pp. 163. § (1) bekezdésének megfelelően bizonyítást rendelt el, melynek során az alperes 2014. március 14-én kelt beadványában csatolta a felperesnek átutalt összeg számítására vonatkozó kimutatást. Erre tekintettel a kereseti kérelem összegszerűségére tartozó kérdés az, hogy a felperes a számára teljesített összeggel a perben érvényesített igényét maradéktalanul kielégítettnek tekinti-e. Amennyiben nem, a fennmaradó összegre konkrét kérelmet kellett volna előterjesztenie, ez azonban nem történt meg. A felperes a 2014. december 16-án tartott tárgyaláson nyilatkozott akként, hogy az átalánytérítést és kamatát megkapta. Ezért a törvényszék helytállón állapította meg, hogy a felperesnek járó átalánykártérítést kifizették, és helytálló az ennek megfizetése iránti keresetet elutasító döntése, erre vonatkozó indokolása megfelel a jogszabályoknak.

[40] A másodfokú eljárásban a pernyertesség és pervesztesség alapján kellett a perköltség viseléséről döntenie, ezen kérdést pedig a kereseti kérelemnek az ítélethez való viszonya határozza meg. A felperes akkor lett volna pernyertes, ha a per során történt teljesítés miatt a keresetét ahhoz igazodóan leszállította volna. A bírói gyakorlat szerint ebben az esetben a felperes teljes mértékben pernyertes lett volna. A felperes azonban a keresetét a teljesítés ellenére változatlan tartalommal fenntartotta, ezért pervesztesnek tekintendő a perköltség szempontjából.

[41] a felperes Pp. 235. § (1), (2), (3) bekezdés megsértésére vonatkozó állítása. A másodfokú eljárásban nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a kereset szerinti átalánykártérítést és kamatát a felperesnek megfizették. E tény szempontjából annak nincs jelentősége, hogy azt az alperes, vagy az O. teljesítette-e, a teljesítésre tekintettel pedig a felperes keresetét el kellett

utasítani.

- [42] A felperes alaptalanul sérelmezte a Ptk. 293. § szerinti elszámolási szabályok nem megfelelő alkalmazását. A másodfokú perköltségre vonatkozó rendelkezés nem volt jogerős, így az nem vált esedékessé, az átalánykártérítés kamata összegére vonatkozóan a felperes konkrét kérelmet nem terjesztett elő, erre a felülvizsgálati eljárásban utólag már nem kerülhet sor.
- [43] A felperes elsőfokú perköltségre vonatkozó érvelése is alaptalan. A másodfokú bíróság a perköltség összegét a pertárgyérték helyes számításával a kifejtett ügyvédi tevékenység értékelésével helyes mérlegeléssel állapította meg a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdés alapján.
- [44] A jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletet „egyebekben helybenhagyó” rendelkezése az alperes által kifogásolt pergátló körülmények hiányára vonatkozik, amely miatt nem talált alapot az elsőfokú ítélet megváltoztatására.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [45] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.
- [46] A törvényszéknek a fellebbezési kérelmek és fellebbezési ellenkérelmek korlátai között [Pp. 253. § (3) bekezdés] elsődlegesen arról kellett döntenie, hogy az alperes elsődleges fellebbezési kérelme megalapozott-e, és a Pp. 251. § (1) bekezdés alkalmazható-e. A másodfokú bíróság jogerős - felülvizsgálati kérelemmel nem támadott - döntése szerint a Pp. 130. § c), f), g) pontjában foglalt pergátló tényezők hiányában a Pp. 157. §-a nem volt alkalmazható, ezért jogszerűen hagyta helyben az elsőfokú bíróságnak azon alperesi fellebbezéssel támadott rendelkezését, hogy a kereseti kérelmekről érdemben, ítélettel döntött. Ezért erre vonatkozóan a felperes a jogerős ítélet rendelkező részét alaptalanul támadta.
- [47] A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül. Ezért a felülvizsgálati eljárásban is irányadó azon jogerős ítéleti megállapítás, hogy az átalánykártérítés fizetési kötelezettség az alperest mint munkáltatót terhelte, és ezen a jogcímen a felperes követelése a teljesítéskor lejárt volt (jogerős ítélet 5. oldal 3. bekezdés utolsó két mondata, 4. oldal 2. bekezdés utolsó két mondata). Tekintettel arra, hogy az alperes a fellebbezésében az átalánytérítés megfizetésére kötelező ítéleti döntés megváltoztatását perbeli passzív legitimáció hiányára alapította, és a fellebbezését az időközben felperes részére történő teljesítést követően is fenntartotta, jogszerűen vizsgálta a törvényszék, hogy a teljesítés az alperes részéről megtörtént-e, és a felperes igényének kielégítését szolgálja-e. Erre vonatkozó álláspontját a törvényszék jogszerűen, a felek állításait értékelve, a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket megjelölve a Pp. 221. § (1) bekezdésnek megfelelően megindokolta,

és jogszerűen vont le azon következtetését, hogy a másodfokú eljárás során 2014. január 13-án a felperes javára történő kifizetés a munkáltató, az alperes teljesítése. Az alperes 2014. március 14-ei beadványában részletezte az átutalt összeg számításának adatait (irat) azzal, hogy azt a felperesnek is megküldte, a felperes képviselője pedig a 2014. december 16-án megtartott másodfokú tárgyaláson nyilatkozta, miszerint „azt nem vitatjuk, hogy megkaptuk az átalánytérítést és az elsőfokú ítéletben írtak szerinti kamatát” (jegyzőkönyv, 3. oldal 3. bekezdés). Erre tekintettel jogszerű a törvényszék által levont következtetés, miszerint az időközben történt teljesítés az átalánykártérítésre irányuló követelés kiegyenlítésének tekintendő.

[48] A fentiekre tekintettel alaptalan a felperes érvelése a bizonyításra vonatkozó szabályok megsértéséről. Alaptalanul állított iratellenességet is a teljesítés elszámolására vonatkozóan, mert a fenti elismerő nyilatkozatán túl az általa készített kamatszámításra vonatkozó irat becsatolására nem került sor sem a 2014. március 26-ai tárgyalást megelőzően, sem a tárgyaláson. Erre a Pp.275.§(1) bekezdés alapján a felülvizsgálati eljárásban már nem kerülhetett sor.

[49] A felperesnek alaptalan a Pp. 235. § (1) bekezdés megsértésére vonatkozó érvelése. A Pp. 235. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelő tények, bizonyítékok előadására nemcsak a fellebbező félnek, hanem az ellenérdeklő félnek is joga van (BH 2012.69.II.).

[50] A másodfokú eljárásban tehát nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy az alperest terhelő, fellebbezéssel támadott átalánykártérítést és kamatát az elsőfokú ítélet meghozatalát követően megfizették. Az alperes fellebbezése az átalánykártérítésre vonatkozó kereseti kérelmet elutasító döntés meghozatalára irányult. A törvényszék döntése nem ütközött a Pp. 253. § (2) és (3) bekezdésébe, mert a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátai között a perben érvényesített jog, illetőleg az azzal szemben felhozott védekezés alapjául szolgáló olyan kérdésekben is határozhatott, amelyben az elsőfokú bíróság nem tárgyalta, illetőleg nem határozott. Ennek eredményeként hozhatott az érdemben helyes elsőfokú ítéletet helybenhagyó, ellenkező esetben azt egészben vagy részben megváltoztató döntést.

[51] A másodfokú bíróság tehát jogszerűen vizsgálta, hogy a döntése meghozatalakor az alperesnek van-e még meg nem fizetett tartozása.

[52] Az 1/2011. (VII.5.) PJE határozat szerint kártérítés iránti perben a kötelezettnek a kár bekövetkezése utáni elő- vagy részteljesítéseit a bíróságnak - feltéve, hogy a feleknek nincs az elszámolás módjára vonatkozóan eltérő megállapodása - a jogosultnak a tárgyalás berekesztésekor érvényes és hatályos rendelkezése, ennek hiányában a törvényben meghatározott sorrend szerint kell elszámolnia akként, hogy a kötelezettség elő- vagy

részteljesítéssel már megszűnt összegét az ítéleti marasztalás nem tartalmazhatja. A Ptk. 293. §-a szerint ha a kötelezett kamattal és költséggel is tartozik, és a fizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem elég, azt elsősorban a költségre, azután a kamatra és végül a főtartozásra kell elszámolni. A felperes a jegyzőkönyv 2. oldal utolsó bekezdésében a Ptk. 293. §-a alapján először az ügyvédi munkadíj elszámolását kérte, tehát alaptalan az ezzel ellentétes felülvizsgálati érvelése. A Pp. 77. § alapján a perköltségről [amelynek a Pp. 75. § (2) bekezdés szerint az ügyvédi munkadíj is része] a bíróság ítéletben, vagy az eljárást befejező egyéb határozatban dönt. A perköltség összegét pedig a fél által előadott, és a szükséghez képest igazolt adatok figyelembe vételével szintén a bíróság állapítja meg a Pp. 79. § (1) bekezdés alapján. Az ügyvédi munkadíjként érvényesített költséggel az alperes a teljesítéskor még nem tartozott, mivel annak összege vitatott volt, és jogerősen a bíróság még nem állapította meg. Ezért a Ptk. 293. § helyes alkalmazásával a felperes nyilatkozatát is helyesen értékelve állapította meg a törvényszék, hogy a felperesnek a jogerős ítélet meghozatalakor nem volt olyan jogviszony megszüntetésével összefüggő anyagi igénye, amit nem egyenlített ki. A teljesítés ugyan az elsőfokú ítélet meghozatalát követően történt, de a bíróság 1/2011. (VII.5.) PJE alapján nem kötelezhette az alperest olyan tartozás megfizetésére, amely eredetileg ugyan terhelte, de időközben megszűnt, vagy csökkent.

[53] A felperesnek választási lehetősége volt arra vonatkozóan, hogy eldöntse: a keresettől eláll, vagy pedig a keresetét a perköltségre leszállítja. Amennyiben a követeléstől eláll és a bíróság a pert ezért megszünteti, akkor valóban a felperest terheli az eljárással felmerült költség. Ha viszont a keresetét a perköltségre leszállítja, a bíróságnak vizsgálnia kell, hogy az alperes a per főtárgya tekintetében pervesztesnek tekinthető-e (BH 1993.318., BDT.2001.430.). A kereset perköltségre történő leszállítása esetén alkalmazható a Pp. 80. § (1) bekezdése. Amennyiben az alperes a perre okot adott, akkor a perköltséget az időközbeni teljesítés ellenére fizetni tartozik. A felperes azonban a keresetét nem szállította le, azt a másodfokú bíróság elutasította, így a perköltséget viselni tartozik. Jelen ügyben a Pp. 80. § (6) bekezdése nem volt alkalmazható, mert a per nem tartozik a Pp. 121/A. § (1) bekezdés hatálya alá, ugyanis nem jogi személy gazdálkodó szervezetek egymás közötti jogvitája.

[54] A felperes felülvizsgálati kérelme az elsőfokú perköltség összegére vonatkozóan részben alapos. Az eljáró bíróságok az elsőfokú pertárgyértéket a bírói gyakorlatnak megfelelően a Pp. 24. § (2) bekezdés b) pontja helyes alkalmazásával állapították meg az egy évi távolléti díj összegében tekintettel arra, hogy a 2013.május 23-ai keresetmódosításig a felperes a Bjt.3.§ (4) bekezdés alapján a tisztségébe visszahelyezését kérte, így maga a jogviszony volt vitás. Az elsőfokú perköltség összegét a felek

fellebbezéssel támadták, ezért a törvényszék azt jogszerűen vizsgálta felül. A 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján végzett mérlegelése azonban okszerűtlen. A pertárgy értékével és a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel az elsőfokú bíróság által megállapított, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pontja figyelembe vételével számított összeghez közeli ügyvédi munkadíj az arányban álló, melyet ezen IM rendelet 4/A. §-ában foglaltak szerinti áfával növelni. Ezért a Kúria a jogerős ítélet elsőfokú perköltséget leszállító rendelkezését a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [55] Az elsőfokú perköltséget helybenhagyó Kúriai döntés a felek másodfokú pernyertességének, pervesztességének arányát lényegesen nem érintette, ezért az alperes javára a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján megítélt fellebbezési költségre és illetékre vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezéseket a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [56] A felülvizsgálati eljárásban túlnyomórészt pervesztes felperes a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költsége viselésére, melynek összegét a Kúria a felülvizsgálni kért összeg mint a Pp. 24.§ (1) bekezdés szerinti felülvizsgálati perérték alapján a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont, (5) bekezdés alapján a (6) bekezdésben foglalt mérlegeléssel az ügyvédi tevékenységgel arányban állóan állapította meg.

- [57] A túlnyomórészt pervesztes felperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján köteles viselni az 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdés szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket.

- [58] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdés alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2016. március 30.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Hajdu Edit sk. előadó bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró
A kiadmány hitelélül:Nné tisztvtielő